

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžp/2/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011201963
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jarmila Urbancová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1011201963.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a členov senátu JUDr. Jany Baricovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci žalobcu Z., bytom v U., zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Prieceľom, so sídlom kancelárie v Bratislave, Mickiewiczova 6, proti žalovanému Okresnému úradu Bratislava (pôvodne Krajský stavebný úrad v Bratislave), so sídlom v Bratislave, Staromestská 6, o preskúmanie rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Bratislave z 26. septembra 2011, č. A-2011/607-KOL, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2012, č. k. 1S/244/2011-66, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2012, č. k. 1S/244/2011-66 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného z 26. septembra 2011 č. A-2011/607-KOL, ako aj rozhodnutie Mestskej časti Bratislava - Petržalka z 22. apríla 2010 č. UKSP-4696-AQ-2010-Po, Pr/22-P 18 z r u š u j e a v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 132 eur titulom súdneho poplatku a 396,61 eura titulom trov právneho zastúpenia na účet JUDr. Martina Priecele, advokáta v Bratislave, Mickiewiczova 6, č. účtu XXXXXXXXXXXX/XXXX do troch dní.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 27. septembra 2012, č. k. 1S/244/2011-66 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Mestskej časti Bratislava - Petržalka (ďalej len „stavený úrad“) z 22. apríla 2010, č. UKSP-4696-AQ-2010-Po, Pr/22-P18 o zamietnutí návrhu na obnovu konania ukončeného rozhodnutím z 28. októbra 2008, č. UKSP-2777-AQ-2008-Po, Pr/45-P36.

Krajský súd postupom podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal na základe podanej žaloby napadnuté rozhodnutie, zameral sa najmä na sporné posúdenie naplnenia podmienok pre povolenie obnovy konania v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Poukázal pritom na skutočnosť, že žalobca rozhodnutie stavebného úradu z 28. októbra 2008, č. UKSP-2777-AQ-2008-Po, Pr/45-P36, ktorým bol uznaný vinným z priestupku a

bola mu uložená pokuta vo výške 100.000 Sk, prebral 26. januára 2010. Následne, napriek poučeniu v ňom uvedenému, žalobca nevyužil svoje právo účastníka konania a nepodal proti rozhodnutiu v zákonnej lehote odvolanie.

Na základe zistenia, že žalobca nevyužil možnosť podať v zákonnej lehote odvolanie proti citovanému rozhodnutiu, dospel krajský súd k záveru, že nie je možné právoplatne ukončené priestupkové konanie obnoviť. Žalobca aj podľa krajského súdu nesplnil jednu z kumulatívnych podmienok obnovy konania (§ 62 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku) a konajúci stavebný úrad nemal inú možnosť len predložený návrh na obnovu konania zamietnuť. Žalobca si svojim zavineným správaním privodil, že náprava nemohla byť zjednaná v odvolacom konaní, napríklad nevyužil žiadne úsilie na uplatnenie svojich procesných práv podaním odvolania. Keďže žalobca nepodal v zákonnej lehote odvolanie, nebola splnená jedna z kumulatívnych podmienok obnovy konania podľa § 62 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku.

Keďže krajský súd mal za to, že postup žalovaného ako aj napadnuté rozhodnutie boli v súlade so zákonom, žalobu žalobcu podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP a v konaní neúspešnému žalobcovi právo na ich náhradu nepriznal.

V lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) napadol rozsudok krajského súdu žalobca odvolaním a domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci na nové prejednanie a rozhodnutie krajskému súdu, alebo jeho zmeny s tým, že najvyšší súd napadnuté rozhodnutie žalobcu zruší vec mu vráti na ďalšie konanie.

Žalobca mal za jednoznačné, že v konaní predchádzajúcom vydaniu rozsudku krajského súdu došlo k vadám v zmysle § 205 ods. 1 písm. a/ OSP, § 221 ods. 1 OSP, t. j., že krajský súd vec nesprávne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, ďalej v zmysle § 205 ods. 1 písm. b/ OSP, t. j. vadou, ktorá mala za následok nesprávne, zmätočné a nepreskúmateľné rozhodnutie vo veci, ako aj vadou podľa § 205 ods. 1 písm. c/ OSP, teda, že neúplne zistil skutkový stav veci, a napokon vadou podľa § 205 ods. 1 písm. d/ OSP, keď krajský súd mal na základe vykonaných dôkazov dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam.

K dôvodu, ktorý krajský súd vyhodnotil ako zákonný dôvod pre nepovolenie obnovy konania konštatovaný žalovaným uviedol, že:

1/ Správny poriadok (§ 62) nepodmieňuje uplatnenie návrhu na obnovu konania využitím riadnych opravných prostriedkov.

2/ O námietkach, ktorými dôvodil návrh na obnovu konania, by nemohol uplatniť v prípadnom odvolaní, pretože sa o nich dozvedel až po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Preto k náprave, ktorú sa žalobca snaží dosiahnuť cestou obnovy konania, nemohlo dôjsť v odvolacom konaní.

Podľa žalobcu krajský súd a pred ním žalovaný vychádzali z nedostatočne zisteného skutkového stavu, respektíve z jeho nesprávneho vyhodnotenia. O právoplatnosti rozhodnutia, ktorého preskúmania sa prostredníctvom obnovy konania žalobca domáha, a teda aj nemožnosti domáhať sa nápravy v odvolacom konaní svedčí, podľa žalobcu, aj skutočnosť, že na jeho podklade už začalo exekučné konanie, preto základná podmienka pre povolenie obnovy konania - existencia právoplatného rozhodnutia - bola naplnená. Stavebný úrad, žalovaný a ani krajský súd nerozporovali existenciu ostatných predpokladov povolenia obnovy konania.

Naopak, uviedol žalobca, oba správne orgány ako aj krajský súd alibisticky, prísne formalisticky a nezákonne argumentujú len tvrdením, že odvolacie konanie nebolo iniciované výhradne zavinením žalobcu. Ignorujú tak skutočnosť, že žalobcovi nebolo umožnené nahliadnuť do spisového materiálu vedeného v jeho veci (§ 23 správneho poriadku), aby mohol podať kvalifikované odvolanie. Kým mu bolo umožnené využiť toto právo, ktoré mu ako účastníkovi prislúcha (01. marca 2010), už uplynula lehota na podanie odvolania. Dôvody, ktoré by predtým mohol namietať v odvolaní, sa dozvedel a mohol uplatniť až po lehote na jeho podanie.

Poukazoval na to, že inštitút mimoriadneho opravného prostriedku - obnovy konania v zmysle § 62 správneho poriadku je práve prostriedkom, ktorý má vyššie uvedené situácie z praxe riešiť a nie prísne formalistickým a nezákonným výkladom predmetného ustanovenia umožniť správny orgánom a súdom postupovať v rozpore s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Článkom 6 ods. 1, prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.; ďalej len „dohovor“) a legalizovať tak nezákonné rozhodnutia, pri ktorých došlo evidentne k porušeniu.

Ako vyplýva z odvolania žalobcu, o nahliadnutie do spisového materiálu žiadal osobne, keďže ako dôkaz žiadal použiť záznam z bezpečnostných kamier v budove stavebného úradu, ako aj výsluchom svedkov. Súčasne opätovne spochybnil podpis na doručenke zásielky, ktorú mal prevziať 18. júna 2008, a napísanie listu doručeného stavebnému úradu 07. júla 2008 a žiadal ustanovenie znalca z odboru písomoznalctvo, odvetvie ručné písanie. Ani s jedným z týchto návrhov na vykonanie dokazovania sa stavebný úrad nevysporiadal, tieto návrhy na vykonanie dôkazov opomenuli aj žalovaný a následne aj krajský súd.

Výklad § 62 správneho poriadku tak, ako ho na vec aplikovali žalovaný a následne aj krajský súd označil žalobcu za neopodstatnene a formalisticky reštriktívny do takej miery, že je v rozpore s požiadavkami spravodlivého súdneho konania, odporujúc tiež materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu v zmysle čl. 1 ústavy.

Žalovaný využil svoje právo písomne sa k odvolaniu žalobcu a navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Poukázal na to, že skutočnosti uvedené žalobcom v odvolaní sú totožné s obsahom žaloby a tvrdení v odvolaní voči rozhodnutiu stavebného úradu z 22. apríla 2010 UKSP-4696-AQ-2010-Po, Pr/22-P18 o nepovolení obnovy konania. S namietanými skutočnosťami sa dostatočným a zákonným spôsobom vysporiadal aj žalovaný vo svojom rozhodnutí č. A-2011/607-KOL zo dňa 26. septembra 2011 vyhodnotil ich ako neodôvodnené, pričom zotrval na svojom právnom názore, a rovnako krajský súd ich nevyhodnotil ako skutočnosti majúce za následok nezákonnosť napadnutého

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu možno priznať úspech.

Napadnuté rozhodnutie bolo vydané Krajským stavebným úradom v Bratislave. Následne, zákonom č. 345/2012 Z. z. boli s účinnosťou od 01. januára 2013 krajské úrady životného prostredia zrušené (§ 1 písm. b/) a ich pôsobnosť prešla na obvodné úrady v sídle kraja (§ 2 ods. 1). Zákon č. 180/2013 Z. z. s účinnosťou od 01. októbra 2013 ustanovil, že obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona (§ 9 ods. 1). Súčasne, podľa § 9 ods. 15 zákona č. 180/2013 Z. z. ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch okrem prechodných ustanovení používajú slová „obvodný úrad v sídle kraja“, „obvodný úrad životného prostredia v sídle kraja“, „obvodný pozemkový úrad v sídle kraja“, „obvodný lesný úrad v sídle kraja“, „obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v sídle kraja“ a „správa katastra v sídle kraja“ vo všetkých tvaroch, rozumie sa tým „okresný úrad v sídle kraja“ v príslušnom tvare. Najvyšší súd preto v konaní pokračoval s Okresným úradom Bratislava, ktorého aj ako odporcu označil v záhlaví tohto rozsudku.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP)

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude

účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Svoj návrh na obnovu konania žalobca odôvodnil poukazom na chyby v doručovaní, kedy zásielky jemu adresované a určené do vlastných rúk neprevzal on, ale jeho menovec, ktorý jednak býva na totožnej adrese, resp. ďalší v blízkom susedstve. Osoba, ktorá 02. júla 2008 prevzala predvolanie na ústne pojednávanie, na túto aj reagovala oznámením, že sa na pojednávanie nedostaví, pretože žiaden priestupok nespáchala. Z tohto asi vznikol dojem, že žalobca, ktorý toto oznámenie nepísal, sa vyhýba prejednávaniu priestupku. Žiadal preto ustanovenie znalca z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo, aby bolo toto jeho tvrdenie dokázané. Poukázal tiež na skutočnosť, že rozhodnutie stavebného úradu z 20. augusta 2008 č. UKSP-2777-AQ-208-Po, Pr/45-P36 mu bolo doručované v čase, kedy sa nachádzal na dovolenke v zahraničí, preto fikcia doručenia prvostupňového rozhodnutia 16. septembra 2008 neobstojí. O existencii tohto rozhodnutia sa dozvedel až na základe začatého exekučného konania a rozhodnutie osobne 27. januára 2010 prevzal. O dôvodoch obnovy konania sa dozvedel až nahliadnutím do spisu, ktoré mu po viacerých márných pokusoch bolo umožnené až 01. marca 2010, teda po uplynutí lehoty na podanie odvolacieho konania. Preto má za to, že sú dané okolnosti odôvodňujúce povolenie obnovy konania z dôvodu podľa § 62 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku.

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je potom otázka, či bol žalobca povinný, resp. či mal reálnu možnosť, podať odvolanie voči prvostupňovému rozhodnutiu stavebného úradu o uložení sankcie a uplatniť v takomto odvolacom konaní svoje námietky prednesené v návrhu na obnovu konania, aby bola naplnená požiadavka § 62 ods. 1 pre povolenie obnovy konania.

Podľa § 62 ods. 1 písm. c/ správneho poriadku konanie pred správnym orgánom ukončené rozhodnutím, ktoré je právoplatné, sa na návrh účastníka konania obnoví, ak nesprávnym postupom správneho orgánu sa účastníkovi konania odňala možnosť zúčastniť sa na konaní, ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní.

Nesprávnym úradným postupom správneho orgánu sa rozumie jeho nezákonný postup v rozpore s procesnými právnymi normami, ktorý zapríčinil, že účastník konania nemal možnosť uplatniť v konaní všetky svoje práva.

V konkrétnom konaní správneho orgánu došlo k naplneniu tohto predpokladu tým, že napriek tvrdeniam žalobcu, že prvostupňové rozhodnutie bolo doručené inej osobe, so zhodným menom a rovnakou adresou v dome, kde je viac bytov, túto okolnosť správny orgán nepreveroval, napriek tomu, že žalobca konkrétne označil túto osobu, ako aj okolnosti za ktorých mohlo dôjsť k zámene a namietal, že podpis na poštovej doručenke sa nezhoduje s jeho podpisom (čo aj dokladoval ďalšími svojimi podpismi vyplývajúcimi z priebehu správneho konania). Za daného stavu nie je možné žalobcovi vytknúť, že si svoju neúčast v konaní zavinil sám.

Ohľadne ostatných procesných podmienok potrebných na odôvodnený návrh na obnovu konania Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na tú skutočnosť, že v dôsledku vyššie uvedeného postupu prvostupňového správneho orgánu, jeho rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a žalobca sa proti nemu nemohol odvolať.

V danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 54 ods. 3 správneho poriadku tak, ako tvrdí

správny orgán, lebo toto zákonné ustanovenie predpokladá doručené rozhodnutie s chybným, alebo žiadnym poučením, k čomu však v prípade žalobcu nedošlo.

Zo zisteného skutkového stavu sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, ktorý skonštatoval, že žalobca rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vydané dňa 20. augusta 2008 prebral dňa 26. januára 2010 a napriek poučeniu v ňom uvedenom nepodal odvolanie, čo považoval za rozhodujúcu skutočnosť, keďže podľa neho náprava mohla byť uskutočnená v odvolacom konaní.

Predovšetkým je potrebné vidieť tú skutočnosť, že žalobca sa o vydání prvostupňového správneho rozhodnutia dozvedel až v rámci exekučného konania, ktoré bolo vedené proti nemu na základe uvedeného rozhodnutia až jeden a pol roka po jeho vydaní v čase, keď už bolo právoplatné. V danej situácii nemal inú možnosť obrany voči tomuto rozhodnutiu, nakoľko doručením tohto rozhodnutia nemohol brániť svoje práva na spravodlivý proces ani podaním žaloby podľa § 250b ods. 2, 3 OSP, ktorá je podmienená skutočnosťou, že sa s ním ako s účastníkom vôbec nekonalo. Správny orgán so žalobcom ako s účastníkom konal, ale tak, že sa mu odňala možnosť zúčastniť sa na konaní.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave v zmysle § 250ja ods. 3 veta prvá OSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného ako aj správneho orgánu prvého stupňa zrušila vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a/ OSP.

Úlohou správneho orgánu bude v ďalšom konaní preveriť námietky žalobcu ohľadne doručenia a prevzatia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu v naznačenom smere a opätovne rozhodnúť o jeho návrhu na obnovu konania.

O náhrade trov celého súdneho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s poukazom na § 250k ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 a 5 OSP, v zmysle ich vyčíslenia právnym zástupcom v sume 528,61 eura, ktorá suma pozostáva z náhrady trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava vrátane prvej porady s klientom, podanie žaloby) po 123,50 eura, za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 (podanie odvolania 16. decembra 2012) v sume 127,16 eura (§ 11 ods. 4, § 14 ods. 1 písm. a/, b/ a c/, ods. 5 písm. b/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), plus 2 krát režijný paušál po 7,41 eura, 1 krát režijný paušál po 7,63 eura. Náhradu trov celého konania je žalovaný povinný zaplatiť na účet JUDr. Martina Priecele, advokáta v Bratislave, Mickiewiczova 6, č. účtu XXXXXXXXXX/XXXX do troch dní v zmysle § 149 ods. 1 OSP.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.